Komunikat konferencyjny nr 3

XIV Konferencja Naukowa

Społeczności lokalne w dobie indywidualizmu i „wolności do". Perspektywy interdyscyplinarne

Organizatorzy

Uczelnia Jana Wyżykowskiego, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Patronat honorowy

Marszałek Województwa Dolnośląskiego, Starosta Polkowicki, Burmistrz Polkowic, Związek Powiatów Polskich

Partnerzy

Powiat Polkowicki, Gmina Polkowice, Związek Powiatów Polskich, Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Miejsce i termin konferencji

Polkowice, Uczelnia Jana Wyżykowskiego, 6 listopada 2026 r.

Formuła hybrydowa

Komitet naukowy

prof. dr hab. Ewa Kurantowicz – kierownik naukowy konferencji – Uniwersytet DSW Ideis we Wrocławiu

prof. dr hab. Kazimierz Przyszczypkowski – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Stanisław Czaja – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

prof. dr hab. Leszek Jerzak – Uniwersytet Zielonogórski

prof. dr hab. Łukasz Kliś – Uniwersytet Śląski w Katowicach

dr hab. Magdalena Ratajczak – Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Elżbieta Perzycka-Borowska – Uniwersytet Szczeciński

dr hab. Krzysztof Kociubiński – Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Eunika Baron-Polańczyk – Uniwersytet Zielonogórski

dr hab. Piotr Siuda – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

dr Dariusz Zając – Uczelnia Jana Wyżykowskiego

dr hab. Rafał Czachor – Uczelnia Jana Wyżykowskiego

dr Włodzimierz Olszewski – Uczelnia Jana Wyżykowskiego

dr Grzegorz P. Kubalski – Związek Powiatów Polskich (Warszawa)

Powracająca co jakiś czas w debatach publicznych, społecznych i naukowych sporach aksjologicznych oraz artykułowana na wiele sposobów opozycja „indywidualizm versus kolektywizm", zasadzająca się na konflikcie wartości oraz konflikcie poglądów na naturę rzeczywistości społecznej (dwa przeciwstawne stanowiska nominalizm versus realizm), staje się okazją do namysłu nad obszarami znaczeniowymi zwłaszcza pojęcia indywidualizmu.

F. Tönnies – twórca koncepcji więzi społecznej – nie mógł zgodzić się z założeniem, że ludzkie działanie jest następstwem jedynie indywidualistycznych bądź tylko kolektywnych pobudek. Człowiek jest zbyt skomplikowaną istotą a jego natura jest rozdwojona, cechuje ją występowanie różnych typów woli: organicznej, która pochodzi z głębi ludzkiej psychiki, oraz arbitralnej wynikającej z chłodnego namysłu i kalkulacji.

U podstaw tego wielowątkowego sporu między indywidualizmem a kolektywizmem znajduje się „z jednej strony, fakt postępującego wyzwolenia się jednostki z kokonu tradycyjnej wspólnoty i spod władzy wszelkich zbiorowych autorytetów, z drugiej strony – narastający opór przeciwko ujednostkowieniu ze strony zwolenników już to utrwalania i/lub odnawiania tradycyjnych wspólnot, już to budowania takich, czy innych wspólnot nowych, które miałyby równie doskonale zapewnić zatarcie granicy między Ja i My"[1].

Jednak trudno nie przyjąć, że w ponowoczesnym społeczeństwie kultury narcyzmu i „kompulsywnego hedonizmu" (M. Fisher), indywidualizm tworzy wręcz zasadę organizującą nowy porządek społeczny, wywołując przy tym skrajne emocje. Dla wielu jest kontynuacją projektu emancypacyjnego, uwalniającego człowieka od krępujących go więzów, dającego mu wolność wyboru, dla innych zaś oznacza atomizację, jednostkową izolację, poddaną władzy algorytmów (Y. Varoufakis).

Czy zatem mamy do czynienia z zanikiem wspólnot i czy ma sens nawoływanie do odbudowy tradycyjnego lokalizmu?

Przyjmując, że społeczeństwo ma charakter procesualny, należy orzec, iż zmienia się i przeobraża, wyłaniając się w nowych formach, a zatem trzeba stwierdzić, że indywidualizacja jest punktem wyjścia do rozwoju kolejnych form wspólnotowości.

[1] J. Szacki, *Indywidualizm i kolektywizm*, [w:] *Encyklopedia socjologii. Suplement*, Warszawa 2005, s. 88

Warto zaznaczyć, że owa wspólnotowość w dobie indywidualizmu i „wolności do", będących znakiem naszych czasów, dawno wyszła już poza wspólnoty terytorialne oparte o więzi społeczne oraz wzajemne relacje (czysto osobiste). Obecnie tworzą się nowe zbiorowości nazywane przez Benedicta Andersona „wspólnotami wyobrażonymi" a przez pozostałych badaczy „nowymi plemionami" (M. Maffesoli), „wspólnotami uzgodnienia" (P. Morris), „wspólnotami szatniowymi (Z. Bauman) czy „wspólnotami sieciowymi" (M. Castells) i inne.

Dynamiczne zmiany zachodzące we współczesnym świecie, zarówno globalnym (zewnętrznym), jak i lokalnym (wewnętrznym), wzajemnie na siebie oddziałując powodują potrzebę dyskursu naukowego nad niejednoznacznością pojęcia, wielością jego interpretacji. I temu ma służyć nasza konferencja pt. *Społeczności lokalne w dobie indywidualizmu i „wolności do"*.

W trakcie konferencji podejmiemy próbę odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy żyjemy w kulturze indywidualizmu i czy oznacza to zasadnicze przeorientowanie relacji między jednostką a społeczeństwem? Jak radzimy sobie z ekspansją kultury indywidualizmu jako jednostki i społeczności lokalne?
2. Jaki jest wpływ social mediów, AI na indywidualne postawy oraz kreowanie wizji własnego życia i egzystencji według „wolności do"?
3. Czy indywidualizm wyklucza zaangażowanie na rzecz wspólnoty?
4. Jakie znaczenie dla społeczności lokalnych mają przestrzeń publiczna, mieszkalnictwo, mobilność i sposób organizacji współczesnych miast?
5. Jak zmieniają się ekonomiczne podstawy funkcjonowania społeczności lokalnych – lokalna przedsiębiorczość, rynek pracy i usługi publiczne?
6. Jak indywidualizacja wpływa na uczestnictwo obywatelskie, lokalną aktywność społeczną i funkcjonowanie samorządu? Czy indywidualizm sprzyja, czy też ogranicza zaangażowanie mieszkańców w sprawy wspólnot lokalnych?
7. Jaka jest rola edukacji w budowaniu wspólnotowej tożsamości?

Oczywiście gama zaproponowanych pytań jest znacznie szersza i zapewne w trakcie wystąpień i dyskusji wyłonią się nowe.

Równie ważna jak warstwa teoretyczna jest warstwa empiryczna albowiem przykłady dobrych praktyk mają ważny wpływ na zmiany i kształtowanie się społeczności lokalnych.

Liczymy na obecność przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych i sektorów społecznych. Jak zawsze nasze spotkania korzystają z różnorodności teorii, badań, dobrych praktyk, ale także wiedzy i doświadczeń różnych środowisk lokalnych, organizacji obywatelskich i przedstawicieli samorządów.

Polkowice, dnia 02.10.2026 r. ***Serdecznie zapraszamy do udziału***

Komitet organizacyjny

Edyta Zarecka

Ewa Zięcina

Marta Ambroziak-Sieradzka

Kinga Wrzos

Małgorzata Sekuła

Paweł Zimkowski

Jakub Wawrzyniak

Robert Rogoża

Ustalenia organizacyjne

1. Zgłoszenie udziału w konferencji wraz z krótkim abstraktem (wymóg abstraktu dotyczy udziału czynnego) należy przesłać do dnia **16 października 2026 r.** za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego online, dostępnego na stronie:

   https://ujw.pl/nauka/konferencje/xiv-konferencja-naukowa-spolecznosci-lokalne-w-dobie-indywidualizmu-i-wolnosci-do-perspektywy-interdyscyplinarne/

2. Referaty prezentowane w trakcie konferencji, po uzyskaniu pozytywnej oceny recenzentów, zostaną opublikowane. Wymagania redakcyjne dotyczące opublikowania tekstów znajdują się na stronie internetowej konferencji (link jak powyżej).
3. Organizatorzy przewidują wystąpienia w formie referatów, komunikatów z badań oraz dyskusji, wskazując określony czas na poszczególne typy prezentacji:
   - referat – 20 minut
   - komunikat – 10 minut
   - głos w dyskusji – 5 minut.
4. Szczegółowy program konferencji przesyłamy w załączeniu.

Kontakt

Biuro Konferencji “Społeczności lokalne…”
Uczelnia Jana Wyżykowskiego
ul. Skalników 6b, pok. A301, 59-101 Polkowice

Małgorzata Sekuła, m.sekula@ujw.pl, 76 746 53 58
Kinga Wrzos, k.wrzos@ujw.pl, 76 746 53 32
dr Włodzimierz Olszewski, prof. UJW, w.olszewski@ujw.pl, tel. 76 746 53 49, 600 859 599